

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۰۹/۰۹

ډاکتر رحمت ربی خیرکیار

په پرمختللي امریکا کې

د «امیش» زړه ټولنه

په ۱۵۱۷م کې جرمن مولوي مارتین لوتر د کاتولیک کلیسا په مقابل کې ۹۵ اعتراضی پرېکړې راووبستلي او د «اعتراضی اصلاحاتو» په نوم نوي مذهب «پروټېسټانټیزم» رامېنځته شو. د دغه نوي عيسوي مذهب يوه څانګه په سویس کې «انابپټيسټ» نومېدله. د دغې ډلې پلويانو نه غوښتل چې د عيسوي کېدنې لپاره دې ماشوم ولمبول شي يا دې پرې اوبه توی شي. [ماشوم چې وزېږي، مسلمانان يې په غور کې اذان کوي].

د دې لپاره چې تعقيب نشي، په ۱۷میلادي پېړۍ کې د ياکوب امان په مشرۍ يوه ډله امریکي ته کډواله شوه. چا چې امان تعقيب کړ، د «امیش» په نوم ياد شول. امیش په دې عقیده دي چې د هغوی دين او د ژوند طرز بايد د يوېل سره تړلی وي. «امیش» ځانونه له فرديت ګرۍ نه لرې ساتي. د کلي او ګاونډ خلک د يوېل سره مرسته کوي. [ماته يې د پښتنو اشر راپه زړه کړ]. هغوي دولتي مرستې او بيمې نه مني، بلکې د خپلې ټولني مرستې ته ډډه لګوي.

«امیش» ساده ژوند او تواضع ته درناوی کوي، اوکوم مرکزي مقام [لکه خان، ملک] نه لري. له قدرت او غرور نه ډډه کوي. د «امیش» په فکر، خدای هغه مهال خوښ وي چې خلک د طبيعت سره په توافق کار او ژوند وکړي او د څارويو غمخور وي. له نوو سهولتونو (موټر، برېښنا/برق، ټلفون، ټلويزن) نه ځانونه لرې ساتي، خو دا چې ټولنه زيانمنه نکړي.

امیش درې ژبې استعمالوي: الماني لهجه په کور کې، لوړه (معتبره) الماني په عبادت کې، او انګريزي د نورو خلکو سره. «امیش» واده په خپل مينځ کې کوي او له طلاقو ډډه کوي. سوله ييز او ګرهنيز انسانان دي. کورنۍ د ټولني د زړه، د شخصي هويت او معنوي ژوند مقام لري. د ټولني خیر له سيالی نه لور ګڼي. له نوي مادي ژوند نه ځان لرې ساتي او ګرېچونه په سوله بيزډول حل کوي.

«امیش» د پېړۍ سره اشنا دي او استعمالوي يې ځکه امریکي ته په پېړۍ کې راغلي وو. له الوتکې نه ډډه کوي، خو داچې وضعه جدی وي. د موټر په ځای د پخوا په شان بګی چلوي. خو په لرې سفرونو کې اورګارۍ او بس هم استعمالوي.

* Charles River Editors, The Amish: The History and Legacy of one of America's Oldest and Most Unique Communities. Create Space Independent Publishing Platform (February 2018).

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۱

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رايلرو مخکې په خیر و لولئ